

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Фінансів

(найменування кафедри)

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

_____
(підпис)

“ ” _____ 201 ____ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(шифр та найменування спеціальності)

за магістерською програмою професійного спрямування

Державні та муніципальні фінанси

(назва магістерської програми)

на тему: «Акцизне оподаткування та шляхи його розвитку в Україні»

(назва теми)

Виконавець:

студент ЦЗФН факультету

Дорохіна Катерина Миколаївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

д.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Волохова Ірина Семенівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ОДЕСА – 2017

ЗМІСТ

	стор
ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СИСТЕМИ АКЦИЗНОГО ОПОДАТКУВАННЯ.....	7
1.1. Загальна характеристика акцизного податку як специфічного непрямого податку.....	7
1.2. Акцизний податок: історичний аспект.....	15
1.3. Нормативно-правове підґрунтя справляння акцизного податку в Україні.....	23
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ СТЯГНЕННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ АКЦИЗНОГО ПОДАТКУ В УКРАЇНІ.....	32
2.1. Фіскальна ефективність акцизного податку в Україні	32
2.2. Проблеми формування доходів Державного бюджету за рахунок оподаткування підакцизних товарів.....	43
2.3. Проблеми адміністрування акцизного податку в Україні.....	55
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АКЦИЗНОГО ПОДАТКУ В УКРАЇНІ.....	67
3.1. Проблеми розвитку акцизного податку та шляхи їх вирішення...	67
3.2. Перспективи та напрямки вдосконалення адміністрування акцизного податку в Україні.....	79
ВИСНОВОК.....	88
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	92
ДОДАТКИ.....	100

ВСТУП

Податкова система має фінансово-регуляторне призначення, яке проявляється у всебічному впливі на темпи й пропорції соціально-економічного розвитку. Ефективність податкової системи визначається тим, наскільки успішно та цілеспрямовано вона вирішує комплекс завдань, пов'язаних з наповненням бюджетів, керуванням економікою та фінансуванням соціальних програм. Внаслідок оптимального податкового навантаження на окремі галузі економіки забезпечується належне наповнення доходної бази бюджету, достатньої для фінансування державних програм, та створюються умови для стабільного розвитку таких галузей.

Акцизне оподаткування, займаючи значне місце у податковій системі, сприяє розвитку виробничої діяльності тих галузей як: виробництво алкоголю, тютюну, транспортних засобів, паливо-мастильних матеріалів. Воно впливає також на рівень їхнього споживання кінцевими споживачами.

Значна кількість неякісних підакцизних товарів на вітчизняному ринку та часті випадки контрабандного ввезення зазначених товарів в Україну свідчать про недостатній рівень державного (в тому числі і податкового) регулювання вітчизняного ринку зазначеної продукції. З цієї причини механізми акцизного оподаткування потребують посиленої уваги з боку науковців, завданням яких, насамперед, є посилення регулюючих властивостей акцизного оподаткування та обмеження через податкові механізми незаконного виробництва та тіньового обігу алкогольних, тютюнових виробів та інших підакцизних товарів.

Надходження з акцизного податку є одним зі стабільних джерел наповнення доходних частин Державного та місцевих (акцизним податком з роздрібних продажів) бюджетів. При цьому особливої актуальності набуває проблема побудови досконалої системи формування доходної частини

державного бюджету через ефективне адміністрування податкових платежів, зокрема акцизного податку.

Враховуючи викладене, закономірним є те, що дослідженню проблем акцизного оподаткування в Україні присвячено наукові дослідження В. Андрущенка, В. Буряковського, Г. Бех, В. Вишневського, Т. Васильціва, О. Данілова, А. Дриги, Ю. Іванова, А. Крисоватого, І. Луніної, А. Луцика, І. Лютого, П. Мельника, В. Мельника, В. Опаріна, А. Соколовської, В. Федосова, С. Юрія та інших. Зазначені науковці приділяють багато уваги регулюючим аспектам та проблемам акцизного оподаткування, а також наголошують на необхідності вдосконалення механізму його справляння.

Так, попри велику кількість досліджень окремі проблеми справляння акцизного податку, його адміністрування і досі залишаються малодослідженими та не вивченими, що обумовлює необхідність подальших досліджень у цьому питанні.

Метою написання дипломної роботи є розробка рекомендацій щодо удосконалення механізму оподаткування акцизним податком та адміністрування акцизного оподаткування в Україні.

Досягнення зазначеної мети зумовило необхідність розв'язання таких завдань:

- розкриття економічної сутності, значення акцизного податку;
- окреслення історичних етапів розвитку акцизного оподаткування;
- визначення основних елементів акцизного податку;
- розгляд принципів та особливостей акцизного оподаткування;
- розгляд діючого механізму стягнення та адміністрування акцизного податку;
- проведення аналізу надходження акцизного податку до Державного та місцевих бюджетів України;
- розкриття проблем, пов'язаних зі стягнення та адміністрування акцизного податку;

- визначення шляхів щодо вдосконалення акцизного оподаткування в Україні;

- окреслення основних напрямків покращення адміністрування справляння акцизного податку в Україні.

Об'єктом дослідження є економічні відносини, що виникають у процесі справляння акцизного податку та його адміністрування.

Предметом дослідження виступає система оподаткування підакцизних товарів в Україні.

Теоретичною основою для написання магістерської роботи стали наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів, підручники, навчальні посібники, періодичні видання. Інформаційну базу дослідження становлять законодавчі та нормативні акти, дані Міністерства фінансів України, Державної податкової служби України, Державної казначейської служби України, Державної служби статистики України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Рахункової палати України тощо.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у розробці практичних рекомендацій з удосконалення механізму справляння та адміністрування акцизів в Україні.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці рекомендацій з удосконалення механізму справляння акцизного податку в Україні, побудові ефективної системи адміністрування акцизів, розробці комплексної системи оцінювання ефективності акцизів.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків і списку використаних джерел.

В першому розділі розкрито економічну сутність акцизного податку, історичні засади його розвитку та нормативно-правове підґрунтя акцизного оподаткування в Україні.

В другому розділі детально вивчено та проаналізовано механізм стягнення та адміністрування акцизного податку, проаналізована динаміка та структура його надходжень до Державного та місцевих бюджетів України.

В третьому розділі за результатами аналізу розроблено основні шляхи вдосконалення акцизного оподаткування в Україні, визначені напрямки покращення адміністрування стягнення акцизного податку.

Публікації та апробація результатів дослідження. Результати дослідження були апробовані на Студентській науково-практичній конференції «Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання: сучасний стан та перспективи», проведеної 20-14 листопада 2017 року. Доповідь здійснена на тему: «Акцизне оподаткування та шляхи його розвитку в Україні».

- стимулювання зменшення енергоспоживання та енергетичної залежності.

Дане дослідження дає можливість стверджувати, що на даний час фіскальними органами створені певні умови для функціонування системи наскрізного моніторингу за рухом підакцизних товарів. Водночас необхідно вжити заходи щодо адаптації її елементів до потреб наскрізного моніторингу та їх синхронного використання.

Перевагою наданих пропозицій є відносна простота впровадження, мінімальне внесення змін до законодавчих та підзаконних актів, можливість аналогічного запровадження більшості груп підакцизних товарів.

Підсумовуючи викладене, можна зробити висновок, що акцизний податок є своєрідним інструментом стабілізації економічного циклу. Прийняття нового Податкового Кодексу, що його регулює, принесло нам сьогодні певні позитивні відбитки на стані акцизного оподаткування в Україні, про що засвідчує збільшення надходження до державного бюджету. Проте для подальших позитивних зрушень необхідно і надалі переглядати, обдумувати та застосовувати найбільш обґрунтовані та доцільні пропозиції щодо реформування акцизного податку, тобто суттєвого вдосконалення порядку нарахування і сплати акцизу, розширення бази оподаткування та розробка і запровадження ефективних методів контролю щодо дотримання законодавства, а також мінімізації «тінізації» ринку підакцизних товарів.

ВИСНОВОК

В роботі досліджені теоретичні засади та здійснено загальний аналіз практичних аспектів стягнення і адміністрування акцизного податку в Україні. Розглянуто проблеми та перспективи акцизного оподаткування в Україні.

В результаті проведеного дослідження можна виокремити наступні теоретичні висновки та зробити такі пропозиції щодо вдосконалення механізму акцизного оподаткування в Україні:

Акцизний податок за формою оподаткування є непрямим, за економічним змістом об'єкта – є податком на споживання, за методом нарахування – окладний, його сплачують переважно юридичні особи. Суть акцизного податку полягає в тому, що ним обкладаються товари, які є суспільно-шкідливим або надрентабельними. Основним завданням побудови сучасної системи акцизного оподаткування - визначення балансу між виконанням акцизним податком фіскальної функції, яка проявляється в формуванні доходної частини бюджету, та регулюючої. Це пояснюється тим, що саме акцизний податок є одним з найголовніших інструментів обмеження споживання алкогольних напоїв та тютюнових виробів.

Акцизний податок є одним із перших податків, які використовували практично усі країни світу. Протягом останніх років в Україні суттєво зростають ставки акцизного податку, що призвело до підвищення його фіскальної ефективності та зменшення обсягів споживання шкідливої продукції.

Нові положення Податкового кодексу України внесли суттєві корективи в механізм акцизного оподаткування, що позитивно вплинуло на діяльність платників податків та скорочення обсягів тіньового сектору через впровадження дієвих механізмів контролю, у першу чергу, за виробництвом та реалізацією тютюнових виробів та лікєро-горілчаної продукції. Проте залишаються суперечності та неузгодженості між платниками цього податку та контролюючими органами в процесі його справляння;

Ми довели, що одним з бюджетоформуючих податків в Україні є акцизний податок, однак, на сучасному етапі розвитку України в механізмі його

адміністрування є певні проблеми та неузгодженості. Фіскальна ефективність акцизного податку з року в рік зростає, при цьому найбільший приріст надходжень від акцизного податку до бюджету держави спостерігався у 2015 році. У 2014 році надходження від акцизного податку продовжують зростати швидшими темпами, ніж у 2013 році, що було викликано підвищенням ставок акцизного податку на деякі види товарів та зростанням обмінного курсу євро до гривні. Акцизний податок з роздрібних продажів є одним з загальнодержавних податків, який забезпечує дохідну частину місцевих бюджетів. Він займає 10,0% від загальної суми податкових надходжень і 2,9% від всієї суми доходів бюджету Одеської області. Відзначимо, що надходження акцизного податку з вироблених в Україні товарів суттєво перевищують аналогічні надходження із ввезених підакцизних товарів.

Констатуючи зазначене, можемо зробити такі висновки: впровадження європейських стандартів оподаткування, зокрема специфічних акцизів в Україні, не означає досягнення їх повної ідентичності, а скоріше взаємоузгодженості між ними, відсутності суперечностей, тобто – наближення та імплементації. Зміна Податкового Кодексу України повинна бути виважена, поетапна, на сучасному етапі не варто дуже тиснути на підакцизні галузі, бюджет за сумою всіх відрахувань тільки може втратити. В Україні податковий тягар завжди «лягає» на населення та малий бізнес, цей підхід варто змінювати, впроваджуючи європейський досвід.

В Україні акцизне оподаткування має ряд недоліків, які знижують його фіскальну ефективність і регуляторні можливості, незважаючи на досить тривалу історію становлення його розвитку. Основні недоліки чинного механізму справляння акцизного податку:

- суттєве підвищення ставок акцизного податку зумовило з одного боку зростання цін на підакцизні товари, а з іншого - збільшення обсягів тіньового обігу підакцизних товарів;
- недостатній рівень захисту від підробок вітчизняних акцизних марок;

- недостатній рівень повноважень працівників податкових та митних органів задіяних у сфері контролю за виробництвом і обігом підакцизних товарів, а також недостатній рівень відповідальності за їх дії чи бездіяльність у сфері контролю за виробництвом та обігом підакцизних товарів;
- відсутність безпосередньої залежності від розміру доходів платників. Групи осіб з низьким рівнем доходу як податок у ціні споживчих товарів сплачують більшу частку свого доходу порівняно з високодохідними групами;
- відносна дорожнеча їх адміністрування та недостатня ефективність у частині поліпшення структури споживання через зменшення в ній частки шкідливих товарів, оскільки відбувається зміщення таких товарів в «тіньовий» сектор.

Основними кроками на шляху вдосконалення механізму справляння акцизного податку можуть бути:

- забезпечення стабільності ставок податку протягом тривалого періоду (як мінімум – 3-5 років);
- розширення прав та підвищення рівня відповідальності працівників податкових та митних органів, задіяних у сфері контролю за виробництвом і обігом підакцизних товарів;
- збалансування фіскальної та регулюючої складової використання акцизного податку з лікєро-горілкової та тютюнової продукції;
- запровадження єдиної автоматизованої електронної системи моніторингу та контролю за виробництвом та обігом підакцизних товарів, що дозволить як підвищити ефективність державного контролю, так і дозволить оцінити реальну картину сучасного стану даного ринку;
- запровадження системи контролю за виробництвом та обігом спиртотмісних рідин у безперервному потоці з метою унеможливлення виробництва спирту під виглядом спиртотмісних рідин.

Реформування податкового адміністрування є невід’ємною частиною загальної податкової реформи. Позитивним є той факт, що впровадження заходів щодо імплементації прогресивних світових підходів до адміністрування податків сприяло покращанню позицій України в 2013 - 2016 роках у світовому рейтингу країн за рівнем сприятливості умов для ведення бізнесу. Ця позитивна тенденція продовжуватиметься і надалі, адже триває робота з удосконалення багатьох напрямів роботи Державної фіскальної служби України, які стосуються, зокрема, і вдосконалення механізму державного контролю за виробництвом та обігом підакцизних товарів.

Список використаної літератури

1. Акцизний податок: новації законопроекту №3688. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://news.dtki.ua/ua/taxation/excise/36887>

2. Акцизний збір: загальна характеристика. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://studopedia.su/5_16029_aktsizniy-zbir-zagalna-harakteristika.html
3. Акцизний податок – яким він буде з 1 січня 2016 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://taxlink.ua/ua/news/akcizniy-podatok-yakim-vn-bude-z-1-schnya-2016-roku.htm>
4. Акцизний податок – проблеми і перспективи їх вирішення. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://istina-nova.com.ua/novosti/goroda-i-rajona/akcziznij-podatok-%E2%80%93-problemi-%D1%96-perspektivi-%D1%97x-vir%D1%96shennya.html>
5. Акцизний податок: що новенького? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2016/march/issue-18/article-16013.html>
6. Асоціація платників податків України. Податкова система США [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.appu.org.ua/main2/shkola_platnyka_podatkiv/vse_pro_podatki/zarybizhnyy_dosvid/USA.html
7. Андрущенко В.Л., Данілов О.Д. Податкові системи зарубіжних країн: Навчальний посібник. – К.: Комп'ютер прес, 2004. – 300 с.
8. Безкревна А. В. Перспективи розвитку податкової системи: зарубіжний досвід / А. В. Безкревна // Формування ринкових відносин в Україні –2010. – №1 – С. 21-27.
9. Богатирьова Є. М. Податкове навантаження як індикатор результативності податкових реформ в Україні / Є. М. Богатирьова // Економічний простір: збірник наукових праць. –2014. – № 84. – С. 110–121.
10. Бойко А.А. Податкове навантаження як критерій ефективності податкової політики [Текст] / А.А. Бойко // Збірник студентських наукових праць. – Одеса. – 2013. – № 2. – С. 334-341.

11. Боровик П.М., Ладиженська В.О. Проблеми акцизного оподаткування в Україні / Боровик П.М. //Економічний вісник Донбасу. – 2011.– № 3 (25). – С. 103-107.
12. Брехов С.С. Напрями вдосконалення системи контролю за обігом спирту та алкогольних напоїв / С.С. Брехов // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2013. – №1. – С.14-21.
13. Буряк П.Ю., Беркита К.Ф., Ярема Б. П. Податкова система: теорія і практика застосування активних методів навчання. Київ Видавництво: Вид. дім "Професіонал", 2004. – 224 с.
14. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI, редакція від 26.04.2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
15. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2015, 2016 роки / [Зубенко В.В., Самчинська І.В., Рудик А.Ю. та ін.]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ – II) впровадження», USAID. – К., 2016. – 80 с.;
16. Бюджетна система: Навчальний посібник [Баранова В.Г., Дубовик О.Ю., Хомутенко В.П. та ін.] за заг. ред. Хомутенко В.П. Одеса: Видавництво Бартенєва, 2014. – С. 132-158, 234-258
17. Василик О.Д. Податкова система України. Навч.посібник. – Київ, Видавництво: Поліграф книга, 2004, 478 с.
18. Волохова І.С. Шляхи наповнення місцевих бюджетів: оподаткування доходів / І.С. Волохова // Економіст. – 2013. - № 7. – С. 26-29.
19. Волохова І.С. Регулюючі доходи місцевих бюджетів України / І.С. Волохова // Вісник соціально-економічних досліджень. Вип.31 /ОДЕУ. – Одеса: ОДЕУ, 2008. - С. 42-48.

20. Волохова І.С. Проблемы поиска и диверсификации доходных источников местных бюджетов Украины / І.С. Волохова // Новый Университет. Йошкар-Ола: 2014. – № 2. – С. 66-73.
21. Гончарова В. Г. Теоретико-методичні підходи до формування та реалізації податкової політики на регіональному рівні [Текст] // Запорізький національний університет. – 2012.
22. Данілов О.Д., Фліссак Н.П. Податкова система та шляхи її реформування. Навч.посібник. Київ Видавництво: Парламентське вид-во, 2011.216 с.
23. Довгань А. С. Алкогольно-тютюновий сектор держави: аналіз та шляхи розвитку монопольного середовища / А. С. Довгань // Проблеми державного управління розвитком промислового потенціалу регіону : зб. наук. праць. – Т. Х. – Вип. 124 ; Донецький державний університет управління. – Донецьк : НОРД КОМП'ЮТЕР, ДонДУУ, 2009. – С. 150–159.
24. Дубовик О. Ю. Гармонізація податкових систем в умовах глобалізації / О.Ю. Дубовик // Фінансова система України: проблеми та перспективи розвитку в умовах трансформації соціально-економічних відносин. – Севастополь, 2013. – С. 25-27.
25. Дубовик О. Ю. Щодо адаптації податкової системи України до вимог Євросоюзу / О.Ю. Дубовик // Податкова реформа в Україні: досвід, реалії та перспективи. – Донецьк: ДонНУЕТ ім. М. Туган-Барановського, 2013. – Т. 2. – С. 100-104.
26. Електронному адмініструванню акцизу бути: як і коли? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.okko.ua/uk/press-and-market?pub_id=2671
27. Електронне адміністрування акцизного податку: є законопроект! [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://balance.ua/ua/news/all/post/planiruetsya-aelektronnoe-administrirovanie-akciznogo-naloga-est-zakonoproekt/>

28. Загорський В.С. Бюджетно-податкова система України: теорія і практика. Монографія. – Ірпінь, Видавництво: НАДПСУ, 2006, 304 с.
29. Зведені звіти Державної казначейської служби про виконання бюджетів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/publish/category/22813>
30. Журавський В. П. Чинники формування податкової політики України в умовах глобалізації / В.П. Журавський // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 2015 - № 80. – С. 40-42.
31. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2015 рік» №217-VIII від 02.03.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
32. Захожай В.Б., Литвиненко Я.В., Захожай К.В., Литвиненко Р.Я. Система оподаткування та податкова політика. Навч.посібник. – Київ, Видавництво: Центр навч. при, 2006. – 468 с.
33. Звіт про виконання бюджету міста Одеси за 2015 рік.
34. Звіт про виконання бюджету міста Одеси за 2016 рік.
35. Золотько І.А. Податкова система. Навч.посібник. Київ, Видавництво: КНЕУ, 2005, 204 с.
36. Іванов Ю.Б. Функції податків та податкове регулювання [Текст] / Ю.Б. Іванов // Формування ринкової економіки в Україні. – 2009. – № 19. – С. 36-43.
37. Іванченко А. В. Становлення та розвиток акцизного оподаткування в Україні. // Вісник університету ДПС України. – 2005. – № 2. – С. 13–17.
38. Кодацкий В.П. Совершенствование налоговой системы Украины // Економіка, фінанси, право. Щомісячний інформаційно-аналітичний журнал. – 2006. - №1 – С.33-36.

39. Концепція реформування податкової системи на 2007 – 2015 роки [Електронний ресурс] / Кабінет міністрів України – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/56-2007-%D1%80>.
40. Колись був збір, тепер - акцизний податок. Що змінилося? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.vlasnasprava.info/ua/legislation_monitoring.html?_m=publications&_t=rec&id=13745
41. Литвиненко Я. В. Податкова політика [Текст]: навч. посіб. / Я. В. Литвиненко. – К. : МАУП, 2010. – С. 224
42. Луцик А. І. Проблематика та перспективи розвитку специфічного акцизного оподаткування в Україні / А. І. Луцик // Наукові записки Національного університету "Острозька академія" : зб. наук. праць. Серія "Економіка". – 2010. – Вип. 15. – С. 37–44.
43. Мединська Т. В. Особливості застосування акцизу в Україні та деяких країнах світу / Т. В. Мединська, Р. Ю. Слюсар // Науковий вісник НЛТУ України, – 2012. – № 22(2). – С. 206-212.
44. Мельник П. В. Розвиток податкової системи в перехідній економіці / Держ. подат. адміністрація України; Акад. ДПС України. — Ірпінь: Акад. ДПС України, 2001.—355 с.
45. Новий порядок сплати акцизного податку продавцями пального. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mainmaker.com/news/948.html>
46. Олійник О.В., Філон І.В. Податкова система. Навч.посібник. – Київ, Видавництво: Центр навчальної лри, 2006. – 456 с.
47. Оподаткування суб'єктів підприємництва [Текст]: Навч. посібник. / Л.П. Сідельникова, Т.В. Чижова, Я.В. Якуша. - К.: Видавництво Ліра-К, 2013.-424 с.

48. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>
49. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
50. Офіційний веб-сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/control/uk/index>
51. Офіційний веб-сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index>
52. Офіційний сайт Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ibser.org.ua>
53. Пасічний М. Д. Механізм непрямого оподаткування в Україні: становлення та розвиток. БІЗНЕСІНФОРМ - № 5. - 2013.- С.311-318 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2013-5_0-pages-311_318.pdf
54. Податкова система: Навчальний посібник [Баранова В.Г., Дубовик О.Ю., Хомутенко В.П. та ін.] за заг. ред. Баранової В.Г. – Одеса: ВМВ, 2014. – с. 224 – 253.
55. Податкова система [Текст]: Навчальний посібник / Л.П. Сідельникова, Н.М. Костіна. - Київ: Ліра-К, 2013. - 579 с. - 2-ге видання, перероб. і доп.
56. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]: Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
57. Поктаєва О.В. Проблемні питання стягнення акцизного податку за Податковим кодексом України/ О.В. Поктаєва // Фінансове право. – 2011. – №2.- С.745-749

58. Порядок справляння акцизного податку. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kyiv.sfs.gov.ua/media-ark/news-ark/print-111253.html>

59. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо строків виплати заробітної плати, Закон України від 23.09.2010 р. № 2559-VI: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2559-17>.

60. Сердюк В. М. Податковий облік : навч. посіб. / В. М. Сердюк. – К. : ЦНЛ, 2007. – 312 с.

61. Соколовська А.М. Податкова система держави: теорія і практика становлення. – Київ, Видавництво: ЗнанняПрес, 2004. – 454 с.

62. Соколовська А.М. Система податкових пільг в Україні в контексті європейського досвіду / А.М. Соколовська, Т. І. Єфименко, І.О. Луніна та ін. – К. : НДФІ, 2012. – С. 237.

63. Фінанси: Навчальний посібник в 2-х частинах [Баранова В.Г., Волохова І.С., Хомутенко В.П. та ін.] за заг. ред. Баранової В.Г. Одеса: Атлант, 2015. – ч.1., 2. С. 309-344, 218-244, 245-275, 276-309.

64. Фрадинський О.А. Еволюція акцизного оподаткування в Україні/ О.А. Фрадинський// Вісник Хмельницького національного університету.- 2009.- №1 . – С. 112-115

65. Черник Д.Г., Л.П. Павлова, А.З. Дадашев, Князев В.Г., Морозов В.П. Налоги и налогообложение: Учебник М.:ИНФРАМ, 2003. 328 с.

66. Шарікова О. В. Податкове навантаження як фактор тінізації економіки / О. В. Шарікова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rusnauka.com/19_NNM_2007/Economics/23354.doc.htm.

67. Щитнік Ю.О Сучасна система адміністрування податків в Україні. «Молодий вчений» - № 2 (17) - лютий, 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2015/2/151.pdf>
68. Якушик І. Д. Податкові системи зарубіжних країн : довід. / І. Д. Якушик, Я. В. Литвиненко. – К. : МП Леся, 2014. – 480 с.